

494154

F Ó I E

ПЕНТРЪ

MINTE, INIMЪ ШІ ЛІТЕРАТЪРЪ.

АНЪЛ АЛ ШЕНТЕЛЕА

1 8 4 4.

Bibl. Univ. Cluj Nr. 195 197	Sibiu E. 352
---------------------------------	-----------------

Антоиміть де
Georgie Baricz,
 Професор.

1434
 E 244



Б Р А Ш О В.

Дн привілеціата типографіе а лві Іоан Гьтт.

Omnibus semper placuisse , res est
Plena fortunae ; placuisse paucis ,
Plena virtutis ; placuisse nulli , plena doloris .
Si quid extremi tamen eligendi
Optio detur , medio relicto ;
Praeferam nulli placuisse , quam cunctis .

Jacobus Balde.

Ансамбле екартъ де материале кьпринсе дн фбиеа ачеаста.

А н п р о з ъ .

	Нрѣл фбиеі.	Нрѣл фбиеі.	Нрѣл фбиеі.
Ziua de анѣл поѣ	1	Din statistică Трансильваніеі	21
Ioan Христіан Енгел историкѣл	1, 2, 3	Библиографіе: Табле историче ши анѣте табла де исторія кълтѣреі принципала- тѣлѣі Ротъніеі	21
Приндеса черкасїанъ принсъ	1	Картеа деспре тѣртѣрїсіреа вїсерїчеі рѣсѣрїтѣлѣі	21
Deosevitеле граціі	1	Издїне аїентѣрї пентрѣ историчїі поцрїі Добъ скрїсорї днпѣрѣтещї (а лѣі Na- полеон ши Александрѣ)	22
Сѣптенде продѣсе, кѣлесе ши имїтате	1	Моартеа ведївѣлѣі	22, 23, 24
Шкоалеле поастре дїн Бнгарїа	2	Кѣвѣнт, ростїт ла Країова дн 23. Апр.	23
Аполоѣїа кѣпелѣі	2	Тестаментѣл лѣі Пїер Пїтѣ	23
Реквїпоцїнда, dedїкатъ Длѣі Ф. А.	3, 4	Прївїре асѣпра стѣрїї полїтїче, релї- ціоасе, лїтераре ши леѣїслатїве а Dacieі	24, 25
Съ те днсорї саѣ нѣ? (дѣплѣ)	3	Времїле поастре	24
Фїеле прегѣтрїі (дн полїтїкѣ)	4, 5, 6	Кѣтрѣ преопїтеа дїн дїецесл Вер- шецѣлѣі ши а Тїмїшоарей	25
Рѣспѣне денкїе (пентрѣ Шїнкаї-Клїнї)	4	Стареа фетеїмор дн рѣсѣрїт	25
О прїмеждїе дн Предеал	5, 6	Кѣтева рефлексї асѣпра поезїеї поастре О кореспондїнцѣ пентрѣ кълтѣрїде	26
Арїстократїе	7	Чеї треї прїетїнї	26
Вїнарс-ракївѣл дн прївїнца исторїко, медїко-полїтїкѣ	7, 8, 9, 10	Бѣкѣцї дїн скрїерїле тарелѣі Фрїдерїк Неще днтревѣрї грѣматїкале	26
Лїтерациї Ротънї	8, 9	Клеопатра	27
Хотѣрѣреа отвѣлї пе пѣмѣнт	10	Фетеїле кѣт съ фїе ши кѣт съ нѣ фїе	27
Фрѣтсеца фетеїмор	10	Щїрї пентрѣ donaciea вѣїмор дн Тран- сїлванїа	28, 29
Кѣвѣнт пентрѣ дескїдереа кѣрѣлѣі де исторїе націоналѣ дн Іашї, де М. Когѣлїчечанѣ	11, 12, 13	Професїа лѣі Данте	28, 29, 30, 31
Бѣкѣцї дїн исторїа вѣтѣлѣі	11, 12	Шарлатанѣл дн маскѣ де лїтерат	28
Дїнтр'о предїкѣ пентрѣ фетеї	11	Ън мїк адеѣр	29
Вѣдѣве ши вѣдѣвї	12	Контрасте днтре Еѣропенї ши тѣрчї	30
Татїана	13, 14, 15	Кѣтрѣ адмїнїстраторѣл дїн Карансе- веш (а дѣа)	30
Даторїїле речїпроче днтре метѣрїї зней фамїлїі	14, 15	Ансемпѣрї фїлологїче дн прївїре ла челе дїн Нр. 27 а Фбиеі	31
Пентрѣ театрѣ націонал дїн Іашї	15, 16	Деспре некѣсѣторїеа мїренеаскѣ	32
Датѣрї деспре тѣпѣстїрїле Ротъніеі	16	Вокаѣллар ла професїїле лѣі Данте	32—37
Коппор О'Мара	16, 17, 18	Кѣцете асѣпра атепатѣлѣі дїн Прѣсїа	33
Днвѣпѣтѣцїрї дн агрїкѣлѣтѣра поастрѣ	16, 17		
Кѣвїнте, ростїте де мїтрополїтѣл Іосїф Раїалїч дн дїета Бнгарїеї	18, 19, 20		
Кѣтрѣ адмїнїстраторѣл дїрекціеї дїн Карансевеш	19		
Днкѣ кѣтева днсемпѣрї асѣпра лїт- веї ротънещї	20		
Иѣртареа дн вїацѣ	20		

	Нрѣа фoіeй.		Нрѣа фoіeй.
Чева деспре лектъръ	33	Акѣи е вина? — (ші) Къптек	4
Жокъа de кърцѣ дн Молдова	34	Doi gzanăi. — Кътръ о пьсьрѣикъ	7
Kozia	34	Poezie de G. B. din Băkzeușii	8
Исторіѣа дистриктъаѣ Карансеш	35	Съ'цѣ спън?	9
Аноним ші псевдоним	36	Ла ферицитъа Георгіе Лазар	10
Овреѣа neadormit — notiție —	36	Ла Маріа	10
Віааа принцъаѣ Антиох Кантемір	37, 38, 39	Нъоръа ші флоареа	12
Фертекъа степеніеі	37	Цапъа ші оіе. — Ла Еліза	15
Оарекънд ші акъта	38	Ръспъвс ла версъріеа din Феѣлетонъа	
Афорістѣ пентръ віааа практикъ	38, 39, 40	Алвінеі Nr. 2. 1843	18
О ловіре а Рънілор къ Чеченцѣ ла а		Ла тормънтъа івѣтеі теле фѣі	18
1842	39	Віта дн окол. — О zi de ферицире	19
Кътръ скріиторіѣ поцрѣі	40	Сора ші хоцъа. — Марш де прітшваръ	20
Асъпра църкнеі лѣі Міхаѣ	40	Еліза Меркіор	22
Методъа лѣі Лаліа а вѣдека търварае		Мънъгѣереа имперанціеі дншелате	22
ші тъшкътъра де шерпѣ	41, 42, 43	Доръа. — Фѣйка мъптеанъ	25
Къвънт, ростіг Домнъаѣ церѣі ла Към-		Къташа ферицитъаѣ	26
пъаѣнг	41	Къпеле оръвъаѣ. — Шарадъ	28
Алте днсетмърѣі филологіче	41, 42	Барва теа	29
Търкоаічеле дъпъ тоарте	41	Норокъа ші днцеленчънеа	29
Пасаж днтр'о реланіе де къльторіе		Ла D. Іоан Вькърескъ	39
дн Цара ромънеаскъ	43	Къптек попълар, дн времеа лѣі Міхаѣ	
Днсетмаре де кърцѣ веки ромънецѣ	42, 43	вѣтеазъа	33
Плъсоаре пентръ Шінкаі ші Клаін	43	Ън атор некреднчос	34
Реліціа	44, 45	Ътвѣра лѣі Мірчеа, саъ о сеаръ ла Kozia	35
Крітїкъ дн рефлексїеа асъпра поезїеі		Дрентатеа ші недрентатеа	38
поастре дн фoіеа Nr. 26	44, 45	Баркарола i	38
Ън ръмас вѣп дн къмпъа вѣтъліеі	46	О лакрътъ де принц не тормънтъа	
Дънлїкъ (тот асъпра поезїеі)	46, 47	лѣі Міхаѣ вѣтеазъа	40
Пътереа арматъ ші арта мілітаръ дн		Ла Еа	40
прнціпатъа Ромъніеі	47, 48, 49	Ла мъса теа	41
Деспре воала ромънеаскъ	48	Din satira IV. алѣі Антиох Кантемір,	
О воръв пентръ крещере ші шкоале	49, 50	кътръ мъса са	44
Zioa de 14. Окт. дн тпъвстїреа сѣ-		Din satira III. а лѣі Антиох Кантемір	45
тріерархї ла Іанш	49	Ла zioa анверсалъ 1844, Окт. 20	49
Холтеѣа веіѣ	50, 51	Епїгтъ	49
Naționalitate	51	Гїчітоаре	50
Тегга Власогуа пъмънтъа Фъгъра-		Zimvirea din зртъ. — Ынїкъа амїк ал	
шѣаѣ де астъзі	53	съракъаѣ. — Анаграм	51

П о e z і и .

	Нрѣа фoіeй.		Нрѣа фoіeй.
Салътаціе кътръ анъа поъ 1844.	1	Алте амърънте ші днціндърѣ літераре се	
Чершїтоареа	2	афъ ръспъндїте дн маї тъацѣ пъмерї	

F O A I E

пентрѣ

МИШТЕ, ШИМЪ ШИ ЛИТЕРАТУРЪ.

№. 1.

Luni, 3. Januarie.

1844.

ZIOA DE ANՁA NOՁ.

IOAN XPISTIAN ENGEA.

Мълци аѣ къзятъ ши еѣ стаѣ; тѣла торциі а ісвіт пе фрациі меі; еѣ сѣнт, еѣ трыеск ши тѣ възвр де ачест ноѣ дар ал віедіи. Чіне сѣнт еѣ? пентрѣ каре соартѣ сѣнт пѣстрат? О Дѣмнезеэле, каре кѣрмзіенці соарта меа ши каре тѣ ції атѣт де мінѣнат, чіне сѣнт еѣ, ка сѣ'ци адѣчї амінте де міне! Еѣ сѣнт пі-мік, тѣ ещї тот, да-тот. Ам трыїт фѣрѣ пічї зп мерїт пе ачест пѣмѣнт. Дар ваї, акопере кѣ зп вѣл віаца меа трекутѣ ши фїтї де акѣм пайнте повѣдѣитор пентрѣ рѣмѣшница зіелор теле. Ціе воїз а'ци жѣртѣї ачест ап ноѣ. Нѣ воїз днтрепрїнде пічї зп лѣкрѣ, фѣрѣ де а пѣтї днтоар-че окїї кѣтрѣ тіне; еѣ воїз рѣспѣнді, воїз семѣна претѣтїндеа дѣпѣ пѣтере'мі віпеле; пѣмаї пентрѣ віртѣте воїз авеа пѣлѣчере.

Орї сѣнт каре фацѣ те арѣци о ап некѣпоскѣт, Дѣмнезеѣ прївегіазѣ асѣпра меа ши асѣпра ізѣцілор меї. Гѣтѣше-се врео непорочїре пентрѣ міне? сѣѣ ва сѣ'мі стрѣлѣче стеаоа ферїчїрїї? пѣцін днї пѣсѣ... Фѣциці грїжї неодїхнїтоаре; Дѣмнезеѣ цїе сѣ'мі деа че ва фї тіе спре фолос. (Дїн кѣдетѣрїле релїціоасе.)

Нѣтеле історїкѣлѣї Енгел е кѣпоскѣт ши ачелор чїтїторї Ромѣнї, карїї пѣмаї дн лїмба лор націоналѣ ш'аѣ кѣцигат пѣпѣ акѣма кѣпоцинде історїче, — де unde? дїн історїа ферїчїтѣлѣї протопоп Петрѣ Маїор скрїсѣ „деспре днчѣпѣтѣл Романїлор дн Дачїа,“ аколо unde се дес-вате пѣререа лѣї Енгел че авѣ деспре Ромѣнї. Ам вѣгат де сеатѣ, кѣ тѣлци дїн аї пощрї дѣпѣ че п'аѣ авѣт прїлеж тѣкар а прїнде дн тѣлѣ вреодатѣ кѣрциле історїче але лѣї Енгел, пе ачелаш дн о-сѣндеск некондїціонат ка не тоци алци дѣшманї аї пѣтелѣї Ромѣн. Ної кѣ ачест прїлеж фѣрѣ а пе словози ла чеа маї пѣ-ципѣ жѣдекатѣ асѣпра сконѣлѣї че ва фї авѣт рѣпосатѣл Енгел скрїпнд історїа Ромѣнїлор, афлѣм де маре тревѣцицѣ а дн-шїра аїчї маї тоате ачеле їсвоарѣ, дїн каре пѣмѣтѣл історїк аѣ десѣт історїа Молдавїеї ши а Цѣреї ромѣнѣциї. Ачѣаста о фачѣт пентрѣ-кѣ 1) доар' асѣлѣ тѣне вор кѣ-деа дн тѣнїле Ромѣнїлор скрїптеле істо-рїче але лѣї Шїнкаї ши Клаїн ши вом а-веа тревѣцицѣ де але алтѣра кѣ тот че аѣ скрїс деспре пої стрїнїї; 2) кѣ нациї-ле Езропей, ши політїчїї ши дїпломатїї

не авънд пълъ акъм нічі зп прілеж а къ-
поаще пе Ромъні дін врео історіе скрієъ
де еї лпшіі, чітеск історіа поастръ пзмаї
дъпъ кѣм с'аъ скріс ачешаші дп врео лім-
въ европеалъ. Історіа лѣі Енгел о пѣ-
тем лза ка пе чел дпнтъіз ісвор історік,
де unde скот Европеліі дпгъмплъріме па-
ціеі ромъне; асемenea карте тревѣ пеа-
пърат съ о кѣпоащем пої маї пайнтеа
тѣтълор. —

Іоан Хр. Енгел секретаріъ де кърте
дп Віена, зп неостеніт скрѣтатор історік,
апѣкѣндѣсе а коплѣкра дп соціетате кѣ
Ентлезіі ші кѣ Немціі ла історіа зпвер-
салъ а лѣмеі, ел ш'аъ алес а скріе істо-
ріа Ънгаріеі; прекъм дпсъ сінгър арагъ
дп префаціа історіеі Молдавіеі ші а Цѣ-
реі ромъне, аъ афлат кѣ кале, ка маї пайн-
те де а дптрепрінде цесереа історіеі зп-
гаре, съ дескріе історіа цѣрілор вечіне кѣ
Ънгаріа, адекъ а Молдавіеі, Цѣреі ромъ-
не, Бѣлгаріеі, Сервіеі, Босніеі, Далмаціеі,
Кроаціеі ші а Славоніеі. Ачел том ал
історіеі лѣі Енгел, каре пе 362 феце дп
патрѣ*) dedѣче історіа Молдавіеі ші а
Цѣреі ромъне пълъ ла 1802, с'аъ фѣкѣт
фоарте рар, дпкѣт авіа се маї афлѣ ічі
коло кѣте зп есемплар дп трѣисъл. Ен-
гел пе лѣпгъ че рекъпоаще, кѣ пе лѣп-
гъ дптіпса ші пeadormіта са сіліпцъ де
а скоате ла лѣміпъ тот феліѣл де хрісоа-
ве, історіі тіпѣрїте ші манѣскріпте ші
аде ісвоаръ вѣне, дпн каре съ поатъ а-
шеза о історіе де треавъ а пѣмітелор дѣъ
прінціпате ромъне, се веде сіліт а лѣса
лагъне, голъгъдї фоарте марї, пѣдърї пе-
стрѣвѣтѣте ші кѣ тотѣл некѣпоскѣте дп

ачешаш історіе, апої ачелаш Енгел пе
спѣне, кѣ ел аъ стѣтѣт дп комѣнікаціе
літераръ дптре алціі шѣлці, ші кѣ оаме-
ніі літератѣреі ромъне дпн зілеле сале,
адекъ: кѣ епіскопїі Іоан Бов ші Самѣл
Вѣлкап (пе атѣпчі пзмаї канонік), кѣ фо-
стѣл дїректор Георгіе Шпнкаі каре атѣпчі
петречеа ла Бѣда, кѣ кѣлѣгърѣл дпн Блаж
Самѣл Клапн, ал кърѣі дѣх дп лаѣдѣт мѣлт.
Енгел с'аъ сіліт а кѣлеце дела тоці аче-
щїа датѣрї кѣт се пѣтеа маї сігѣре пен-
трѣ історіа са; кѣтева манѣскріпте ро-
мъне дппѣртѣшїте лѣі де кѣтрѣ пѣміціі
вѣрѣаці, фѣкѣ а і се традѣче дп врео
лімѣвъ лѣі кѣпоскѣтѣ, кѣм дп латїна. Аст-
феліѣ Енгел компѣсъ історіа прінціпате-
лор Молдавіеі ші Ромъніеі дпн о сѣтѣ
ші патрѣ ісвоаръ історіче, пе каре пої
ле вом пѣмѣра ачі пе скѣрт, атѣт пен-
трѣ ка съ кѣпоащем кѣ тоці, дѣпѣче
мѣртѣрїі ші докѣміпте пе кѣпоск пе пої
алціі, кѣт ші пентрѣ ка съ лѣѣм пілѣ
вѣпѣдела стрѣніі, вѣзънд, — кѣ че скоп,
пѣ дптревѣт, — че сіліпцъ де фер аъ пѣс
зпї вѣрѣаці, спре а пѣ лѣса пе Ромъні
токта фѣрѣ нічі о історіе дп окїі лѣмеі,
спре а щерѣе ачеа пѣрере пѣтѣтоаре ші
преа пепорочїтоаре, ка ші кѣм історіа Ро-
мънілор ар фї пзмаї зп том де хѣртїе
алѣѣ, адекъ пѣлѣл. Песте ачешаша чеа
маї фервїпте ші маї кѣратъ а поастрѣ до-
рїпцъ тревѣе съ фїе, ка пе вїторїѣ дп-
датъ дѣпѣ релїціе съ кѣрїндѣ ла пої ло-
кѣл ші рапгѣл історіа патріеі; еа съ
пѣ маї рѣмѣіе де монополѣл кѣторѣа ар-
хїѣѣ, пласе де оаменї.... пѣ, чї прѣпчіі
поцѣрїі съ се кѣлче ші сѣ сѣ скоале кѣ
історіа патріеі дп мѣлѣ, фїреще скрієъ
віне, фоарте віне, адеѣѣр дпсѣфлелїторїѣ.

*) Дп каре се кѣпрінде ші рецістрѣ.

Ної ачї ~~фъртънїе~~ дїн каре скоасе Енгел історїа Молдаво-Ромъніеї, пентрѣ дїлеспіреа тѣтлор ле вом арѣта тотпѣтмаї дїн лїмба поастрѣ, дїсептїнд дїсѣ ла зрѣа фїешкѣреїе, дїн каре лїмѣ е скрісѣ. Дечї літератѣра історїкѣ а дес дїмїтїлѣї Енгел стѣ пентрѣ Прїнціпате дїн брѣтѣоареле:

1. Кѣрїоазѣ дескрїере а Молдавіеї шї а Цѣреї ромънеїї. Тїпѣрїтѣ ла аял 1699 дїн 4. дїн лїмба цертанѣ. Історїкѣл дїсептїнѣ де ачеастѣ карте, кѣ аре date статїстїче шї цеографїче фоарте грешїте.

2. Дескрїереа історїко-цеографїко-полїтїкѣ а Молдавіеї, де прїнцѣл Дїмїтрїе Кантїмїр, тїпѣрїтѣ ла аял 1771, Франкѣрт шї Лїпсіа. — Алте скріпте а ле лѣї Кантемір спѣне Енгел, кѣ і ле фѣкѣ кѣпоскѣте пѣрїптеле Самїл Клаїн де ла Блаж. Історїкѣл се словоаде шї ла оарешкаре крїтїкѣ аспра лѣї Кантемір.

3. Історїа револѣціеї модерне дїн Цара ромънеаскѣ дїспрезїтѣ кѣ дескрїереа пѣтѣнтїлѣї, а патѣреї, а костѣмелор шїчл., компѣсѣ де Антонїе М. дел Чїаго, тїпѣрїтѣ дїн 4. ла Венедїа 1718, 254 феце, дїн лїмба італїанѣ. Азкторѣл кѣлѣторїсе дїн Ромъніа пе ла 1710 пре-кѣт сїнгѣр спѣне: е per motivo di Studj, е per esercizio di onorevole impiego шї пѣтмаї ла а. 1717 се дїнтоарсе прїн Трансїлванїа шї пе ла Віена дїн патрїа са ла Італїа, дѣпѣче адекѣ Австрїачїї дїкѣрсерѣ аспра Бѣкѣреїїлор шї лѣзарѣ прїнс пе Домпѣл Цѣреї Ніколае Маврокордат. Ачеастѣ карте а лѣї Дел Хїаро с'афлат а фї фоарте інтересантѣ пентрѣ времїле дїн каре фѣ скрісѣ.

4. Метоаре історїче шї цеогра-

фїче аспра Валахїеї кѣ шї проспект де шї атлас, тїпѣрїте францозеїе ла Франкѣрт шї Лаїпдїг 1778 дїн 8-ав а Х. Л. Вгїппег. Азкторѣл пѣ се пѣтеїе пе сїне, спѣне дїсѣ, кѣ кѣ ажѣторїреа прїнцѣлѣї Кантакѣзїн шї а логофѣтїлѣї (каре?) аѣ фѣкѣт естрактѣрї дїн архївеле амѣелор прїнціпате.

5. Обсервацїї історїче шї цеографїче аспра попоарѣлор варваре *), каре аѣ лѣкѣїт пе цѣрмїї Дѣлѣреї шї а пѣреї негре де М. де Реуссонел консѣл ал Маїестѣїеї сале шїчл. шїчл., тїпѣрїт францозеїе ла Парїс 1765 дїн 4. Ачеастѣ карте ш'аѣ пердѣт де тѣлт кредитѣл, дїн прїчїнѣ кѣ азкторѣл еї фѣ преа зшѣрел дїнтрѣ тоатѣ кѣлецереа датѣрїлор.

6. Кѣпоскѣта карте латїнѣ а арделеанѣлѣї Іосїф Бенкѣ тїтѣлатѣ Мілсовїа дїн дѣбѣ томѣрї ла Віена 1781 дїн 8-ав.

7. Історїа деспре дїченѣтѣл прїнціпатѣлѣї Молдавіеї шї а вредїнѣїеї католїче дїн провинцїїле ачестеа, дїнтокмїтѣ шї лѣкратѣ дїн деосевїте історїї, де Г. Іос. М. Мартїнотї, традѣсѣ дїн лїмба полоанѣ дїн чеа латїнѣ. Манѣскрїптѣл ачестеа дїн авѣсерѣ Сѣлдер шї Бенкѣ.

8. Адѣпѣрї крїтїче пентрѣ історїа Немдїлор дїн Трансїлванїа, немѣїе де консїларїѣл Schlözer. — Göttinga 1795 дїн 8-ав. Енгел се разїмѣ тѣлт пе Шлѣдер.

9. Історїа Молдавіеї шї а Ромъніеї, кѣ о дїсертацїе аспра стѣреї де а-кѣт ачелор дѣбѣ провинцїї де М. С***, каре петрекѣ аколо тѣлтѣ време. Edїцїе нѣбѣ францозеїе шїчл. Neufchatel 1781 дїн 8. 371 феце. Азкторѣл елвѣдїан се

*) Пѣсѣ!

пѣтмі маї тѣрзіѣ къ ѣ Carra. Ачест Карра фѣсесе педагог ла прѣчїї принцѣлї Молдавіеї, шї totdeodatъ лї пѣрта шї кореспондїнце; обсерваціе лѣ сѣнт вѣне.

10. Шїреа пѣвлїкатъ де Шледер пентрѣ лнченѣтѣл статѣлї молдовеан шї пентрѣ чел дїнтѣїз принц Драгош, скоасъ дїн апале рѣсецї шї тїпѣрїтѣ немѣще ла Хала 1785.

11. „De овїде џеографїе, пе лїмба молдовенеаскѣ, скоасъ де пе џеографїа лї Бѣфїер.“ Картеа ачѣаста тїпѣрїтѣ ронтнѣще лн Іашї ла 1795 къ келтѣїала мїтрополїтѣлї Іаков, аре алѣтѣрат шї вѣн каталог а принцїмор Молдавіеї, кѣм шї кѣтева лнтребѣрї шї респѣнсѣрї асѣпра Молдавіеї.

12. Історїкѣл вїгѣреск Праї лнкѣ авѣ ла тѣпѣ вѣн каталог ал принцїмор Молдавіеї. Праї скрїе тѣлте деспре Ронтнї, дар скопѣл сѣѣ аѣ фост песте тот а о скоате оарешкѣм, къ короана Ынгарїеї ар авеа дрептѣрї асѣпра принцїпателор.

Сѣнт вртѣтоареле пѣнтѣрї: 13, 14, 15, 16, 17, 18 лншїрѣ Енгел пе къѣїва скрїїторї де аї Полонїеї, карїї авѣрѣ прїлеж а лнсемна шї вѣтеле лнтѣмплѣрї шї релациї але Молдавіеї шї але Цѣреї ронтѣпе. Скрїптеле історїче але Полонїлор сѣнт тот лн лїмба латїнѣ компѣсе де вѣрвадї къ вазѣ маре, кѣм де палатїнї шї де алїї повїлї фрѣнтанї. Ної трекунд ачестеа, лнсемпѣм дела вртѣторїѣл пѣнт,

19. Kondika дїпломатїкѣ а регатѣлї Полонїеї скрїсѣ де Dogiel лѣтїнѣще шї тїпѣрїтѣ лн 1 том ла Вїлна 1758. Картеа ачѣаста есте де маре їнтерес пентрѣ історїа молдаво-ромѣнѣ; пагѣбѣ пѣтмаї,къ прекум лнсѣш Dogiel снѣпе, пе-

кѣпоскѣнд ел лїмба ромѣнѣ шї неафлїнд лн тоатѣ Полонїа пе вїлї тѣкар, каре сѣ о кѣпоаскѣ пе ачѣеш, хрїсоавеле дїпломатїче, каре се афла скрїсе ромѣнѣще шї ашезате лн архївеле Полонїеї, пѣ ле щїѣ чїтї шї аша ле лнсемпѣ пѣтмаї пе скѣрт прекум ачѣеш се афла пѣсе лн реїстрѣ. Челе маї тѣлте докѣмїнте, лнсемпате де Dogiel прївеск ла Молдавіа дїн веакѣл ал 15-леа, се афлѣ тотѣш вѣтеле шї пентрѣ Цара ромѣнѣ дела 1389, 1390, 1391, вѣтеле свїѣ пентрѣ Домнѣл Мірчеа дела 1396, алтеле шї пентрѣ Влад пела 1411. — Оаре сѣ фїе хрїсоавеле арѣтате де Dogiel скрїсе ромѣнѣще кїар? Ної авем оарешкаре лндоїалѣ. Поате фї къ еле сѣнт словенїдї шї Dogiel п'аѣ щїѣт деосевї. Де ар фї ачеле хрїсоаве лн лїмба ромѣнѣ, атѣпчї еле пентрѣ лїтератѣра поастрѣ — так де історїе — ар плѣтї маї тѣлт декѣт тот азрѣл Европїеї, де каре тот пѣ неам щїї фолосї. Лїтерациї поїдрїї, дар маї вѣртос воїерїї чеї къ аверї марї, карїї аѣ фѣкѣт шї фак еї лншїї історїа, вазѣ шї кѣпоаскѣ челе че сѣнт спре тѣлнтїпѣцѣ шї ле скоатѣ дїн пещерїле че ле пѣтїм архїве шї кїар дїн фѣндѣл тѣреї.

(Ва врта.)

ПРИНЧЕСА ЧЕРКАСИАНЪ ПРИНСЪ.

Фрѣтсеѣа фемеїлор черкасіене с'аѣ фѣкѣт де пїлдѣ пѣпѣтмаї лн рѣсѣрїт, дар шї маї лнкоаче лн Европа; лнсѣ де кѣражѣл ачелораш пѣпѣ акѣм с'аѣ ворѣїт маї пѣдїн. Ын кѣлѣторїѣ церман пове-стѣще ачестеа: Лн зна дїн челе маї пѣѣ

інкърсіі але Рѣшілор дн пѣтѣтѣл чер-
 касіан, днтре алціі принці еі апѣкарѣ ші
 пе о фетіцѣ тпѣрѣ дпн о familie de princ
 (кап) черкасіан фоарте възѣтѣ. Мѣскаліі
 днторкѣндѣсе дпн ачеа інкърсіе, фетіцеі
прпнсе дї лѣсарѣ кїар калѣл еї ші дї дѣ-
 дѣрѣ де кѣлѣзѣ пе зп черкасіан kredin-
 чос ал лор, кѣрѣіа џепералѣл дї легѣ пе
 сѣфлет чеа маї стрпнсеѣ назѣ а прпнсеіе.
 Фада фетіцеі песте тот ера коперітѣ кѣ
 о батістѣ (тѣхратѣ) алѣѣ, маре, днкѣт
 нпмк пѣ пѣтеаї ведеа ла дѣнса, декѣт чеї
 дої окї марї албастрі, не карїі 'шпї дн-
 тоарчеа адеіеорї сѣсппнѣнд кѣтрѣ тѣнціі
 де внде о рѣпнсерѣ. Пе тѣскаліі че мер-
 цеа днтпреажма дѣнсеі, пѣї днвреднпчі
 де о кѣѣтѣтѣрѣ тѣкар, desesperaціе днкѣ
 пѣ вѣдеа, чї еа мерцеа кѣларе дїндѣ'шпї
 трѣпѣл дпн о пѣсетѣрѣ трѣфанѣ дар тѣ-
 кѣтѣ, ші днтедпнд калѣл дпнпнтеа тѣѣ-
 рор. Пѣртареа еї кѣлѣ дпн окїі џепера-
 лѣлї; ел пѣ се днкредеа фрѣмоасеі поа-
 стре, чї маї порѣпчі одатѣ кѣлѣзѣлѣї, а
 пѣ о перде нпчї пе о клпнптѣ дпн окї. Дѣ-
 пѣче кѣлѣторїі остапїі трекѣрѣ порочїт
 маї тѣлте рѣѣрї тѣптеле маї тѣрѣнте,
 венпѣрѣ ла рѣѣл Хоџе, кареле токма кре-
 скѣсе ші акѣт дншї репезїа спѣмоаселе
 внде сгомотѣнд пе о вале дпн жос. Авїа
 афларѣ зп вад, внде апа ажѣнѣеа пѣмаї
 пѣпѣ ла мїжлокѣл шеллор дела каї. А-
 вангарда трекѣ вїне; дар кѣнд ера сѣ
 треакѣ артїлерїа, дѣѣ карѣ кѣ праф де
 пѣшкѣ ші зпѣл дпн тѣѣрї се рѣѣтернарѣ
 дпн апѣ. Нѣмаї дѣпѣ о тѣнкѣ днтпнсеѣ
 де маї тѣлте чеасѣрї се пѣтѣрѣ скоате
 ші трече ачелеа карѣ пе чеалалтѣ џер-
 тѣре дпнколо. Днтр'ачеа Рѣпшї маї де-
 парте дпн сѣс афларѣ алт вад, пе внде ка

сѣ пѣ маї пеардѣ време се ші трекѣрѣ
 чеї ровїці. Остѣшпмеа рѣмасе ла вадѣл
 дпн жос, внде маї авеа а скоате тѣпѣл рѣ-
 стѣрнат дпн апѣ, пе кѣнд се авїі зп дї-
 пѣт скѣрт ші дндатѣ дѣпѣ ачееа възѣ-
 рѣм зп че алѣ, іар дѣпѣ ачела зп алт
 трѣп пегрѣ репезїт ка фѣлѣере дпн спѣ-
 мегоаселе внде. — Ачееа ера прпнѣсеа
 чїркасіанѣ ші кѣлѣзѣл еї. Фетїца кѣт
 се възѣ дпн мїжлокѣл рѣѣлї, сѣрї де пе
 кал deodatѣ дпн апѣ. Дпн порочїре рѣѣл
 маї жос се десѣѣчеа дпн дѣѣ браѣе, дпн-
 тре каре зпѣл дпн каре ажѣнѣерѣ амѣї
 потѣторї, атѣт ера де скѣлѣт, днкѣт чер-
 касіанѣл кѣлѣзѣ пѣтеа кѣлка апа ші аша
 се пѣтѣ скѣпа пе сіне ші пе фетїцѣ. Кѣ-
 лѣзѣл дпн адеѣѣр скѣпѣ дпн гѣра морѣеї,
 пентрѣ-кѣ дпн мпнѣтѣл кѣнд ажѣнсе ел пе
 черкасїанѣ, ачееаста дпн дпнпнсе кѣ тѣпїе
 маре, іар възѣнд кѣ ел тот пѣ о ласѣ,
 дпн апѣкѣ еа дпн тоате пѣтерїле сілндѣсе
 а'л траѣе кѣ сінепшї дпн адѣлѣїме; авїа
 пѣтѣ отѣл сѣ о апѣче де пѣрѣл еї чел
 лѣпг ші сѣ о дїе дпн лок. Ажѣнѣнд
 черкасїанѣл ла лок внде пѣтеа ста дпн пї-
 чоаре, о скоасе афарѣ пе чеалалтѣ џер-
 тѣре. Ачї ста еа дескоперїтѣ, фѣрѣ вѣл,
 кѣ тѣпїле пѣсе крѣче песте пепт, іар
 веншднтѣл зд і с'аѣ фост лпнїт де трѣп.
 Ера о фетїцѣ фрѣмоасѣ де мпнѣне, кѣ окїі
 лѣсаїі дпн жос, влондпнѣ, палїдѣ, пеншп-
 катѣ, кѣчї пѣмаї пѣрѣл чел зд словозїт
 пе змерї 'шї'ла да дпн време дпн време кѣ
 тѣна де пе фрѣнте днтр'о парте. Прї-
 віреа ачееаста ва фї пе зїтатѣ пентрѣ тоїї
 кѣдї се афла де фаѣѣ. Де ші кѣ тоїї
 ера дпн маре neodixнѣ дпн прїчїна атѣтор
 прїмеждї петрекѣте, тотѣп deodatѣ кѣ-
 прпнсеѣ о тѣчере адѣлѣкѣ пе тоїї вѣрѣаїї

рїи с'аѣ фост аднат дитрециѣрѣл ерої-
ї черкасиене. Ценералѣ С. дѣпъче пе-
минкат прївї кѣтѣва време ла фетицѣ, се
днтоарсе кѣтрѣ ѣпѣл дїн капїи черкасиенї,
прїетїн ал Рѣшїлор шїл дитреѣѣ: кѣцї
прїншї ар да врїшташїи пентрѣ фетица
ачеаста. Рѣспѣсѣл фѣ, кѣ „шасе.“ Іао
шї о дѣ шї тѣпне'мї адѣ шасе Рѣшї. Чер-
касианѣл пѣндѣ'шї тѣпа ла фрѣпте 'шїо
сѣрѣтѣ, прекѣм аѣ черкасиенї datina de a
салѣта. Апої се арѣкѣ пе калѣл сѣѣ, пе
фетицѣ о пѣсе пе алѣл шї апѣкѣндѣї
фрѣпѣл а редѣсе песте рѣѣ дїнколо. Де-
ла еа — пѣ се вѣзѣ о кѣтѣтѣрѣ тѣкар
de тѣлѣдѣмїтѣ; сїнгѣр атѣчї кѣнд ера
кѣларе гата de а порнї, тѣсѣрѣ еа кѣ фрѣ-
мошїи сѣї окї пе ценералѣ дїн крешет
пѣпѣ 'п тѣлнї шї коперїндѣ'шї фѣѣ, іарѣ
се фѣкѣ певѣзѣтѣ окїлор поцѣрїї. Чеї шасе
Рѣшї прїншї сосїрѣ дн зїоа зрѣтѣоаре
днтокѣма прекѣм фѣгѣдѣѣсе фрѣптанѣл
черкасиан.

ДЕОСЕБИТЕЛЕ ГРАЦІИ.*)

Едїнїоарѣ ешїнд грацїїле дїн Олїмп,
зѣвоѣрѣ чева маї пѣлт декѣт алѣдѣатѣ.
Аша дар Меркѣр фѣ трїмїс сѣ ле кѣтѣе;
днтоктро сѣ апѣче Меркѣр? пегрешїт се
коворѣ пе пѣтѣлнт шї черчетѣ дн дн-
тѣїа капїгалѣ внде цїа а фї ватра фрѣт-
седелор шї а грацїїлор. Черчетѣ веде-
роаселе шї лѣѣсѣоаселе злїцї, оаре афла
ле-ва аїчеа? Днзѣдар прїведе дн тоате
пѣрцїїле, пѣ веде пе чїне кѣтѣ! Аѣде
стрїгѣнд: „Ох че грацїїе дн мїшкаре.“ —
Хо! оаре Аглаїа сѣ фїе ачеаста? зїче

Меркѣр, шї прїведе їѣте дѣпѣ обїектѣл
мїрѣрїї. Мїнчїлѣ! веде о фїгѣрѣ мѣїе-
реаскѣ кѣ хайпеле сѣфѣлкате сѣрїнд дѣпѣ
о пентрѣ пе алта, шї днтѣрѣтѣнд прї-
вїторїї сѣї. Ачеаста есте грацїа мїшкѣрїї
зїче зѣл шї мерѣе дн оперѣ.

Афлѣ днсѣ ел аїчеа пе чїне кѣтѣ?
— — — Грацїї дестѣле, дн фїеншкаре ло-
же се аѣде ачест дѣтпезееск кѣвѣнт де
вѣзе профане десѣїндїт. Нѣтеле ачеста
длѣдѣдѣрѣ зпѣї сѣлѣтѣоаре! Меркѣргѣндѣа
кѣ е Талїа, днсѣ шї ачї се дншелѣ зѣл!
се депѣртѣ дарѣ шї маї пентѣлѣдѣмїт де-
кѣт пайте.

Днтоктро сѣ о іаїе? Се дескїд порцї-
ле, шї іатѣ зѣл дн мїжлокѣл зпѣї вал
стрѣлѣчїт.“ Кѣ че грацїїе сѣ днвѣрте! —
кѣ грацїїоасѣ дї есте мїшкаре — днѣрѣ-
кѣмїптеа. Ачеаста стрїгаре петречеа пе
о фетицѣ дн сѣс шї дн жос. Ефросїна
треѣѣ сѣ фїе, зїче Меркѣр, шї алеарѣ
дѣпѣ днпса. Че веде! ачеа, каре ера мї-
пѣнеа четѣцїї, грацїа жокѣлїї, лѣпгѣ тоа-
тѣ а са стрѣлѣчїтѣ фрѣтсеѣдѣ, пѣ ера ал-
та мїмїка, декѣт о креатѣрѣ де рѣнд кѣ
пїчїорѣпне зїноаре; о хайлѣ дескїѣ, каре
гопїсѣ тоатѣ сѣїїала фемеїаскѣ, зп пепт
їѣте вѣтѣтор, каре арѣта а фї рѣнт кѣ-
тѣшеле рѣшїнеї, шї а доведї аплекѣрїле
сале дїн лѣвїтѣрѣ. Ып жок сѣлѣватїк фѣ-
рїос маї пѣлт свор, декѣт мїшкаре з-
шоарѣ шї кѣвїпчоасѣ. Ачестеа днсѣшїрї
кѣцїїгарѣ пропрїетѣресеї сале когнѣтеле
Ефросїнеї. Ох! че десѣїндїре! —

Немѣпгѣїат пѣрѣсеѣе Меркѣр адѣ-
пареа четѣдѣнеїлор грацїї, внде челе
черецїї пѣ се афла. „Сѣлнт ачестеа со-
рорїле вечнїчїлор зѣпѣ а сѣрѣчїеї, певї-
повѣдїеї, вїневоїндѣї шї вѣкѣрїеї.“ — Аша

*) Везї мїтолодїа греко-романѣ.

стригъ зълъ ши фъце дин вариера капиталей. Ох! че от фръмос ачеста стрейн! стригъ мититика Корнелиа ши трасе пе дръмарѣл зеймор, каре къвтжнд грациле се пердъсе днтр'о гръдинъ десфътътоаре, кам къ сила де тълъ пълъ ла о колѣвъ верде днфлоритъ. О тинъръ ши фръмоасъ мзиере шеде дн фъндѣл колѣвей ши къ о тжлъ днвръдиша върватъл ей, каре цinea пе цепенке тн вѣицел виоѣ, iarъ къ алта стринцеа пе ѣвѣтъл съъ поѣ пъскѣт ла пент, каре пентрѣ джисъла ера тоатъ лъмеа. Кавтареа ей воюасъ ера днфиптъ ла ал съѣ дин имѣтъ ѣвѣт върват ши ера довадъ вие де неспъса ѣвѣре ши де чеа маѣ дналтъ феричѣре.

Меркър ста вимѣт ла гъра колѣвей, тнде дн тръсесе мититика Корнелие. Че веде ел? черещиле жъне, дѣпъ каре ел дтвѣла днплетеск къпънѣ де трандафѣр, къ каре днкъпцѣра ачеста феричѣтъ фамилѣ.

Симпличитате, патъръ, невиновъцие пѣмаѣ воѣ сжптедѣ сорориле петърѣтоарелор жъне, воѣ пѣмаѣ сжптедѣ десъвжршителе грациѣ, дакъ аморѣл въ дъ сѣфлет ши вѣацъ.

Dr. Vasîc.

SENTENŢE.

Продъсе, кълесе ши имѣтате.

(Ка вртаре дин сем. тр.)

XIX.

Am азѣт ворвѣндъсе къ маѣ вѣне ера дн веакърѣле трекъте, къ веакъл дн каре трѣим есте тн веак стрѣкат. Нъ веакъл, пъ, че оатениѣ сжпт стрѣкадѣ.

XX.

Мълте лъкрѣрѣ дн лъме пъ сжпт ла

локъл лор. Дар немик пъ се паре атжт де вѣтъмъторѣ ка авереа, кънд се афлъ ла чѣне пъ цѣе съ о днтревъиндѣзе ши днвѣдътътра ла тн от че пъ цѣе съ о фолосаскъ.

XXI.

Чел че скрие фър' де кѣвзѣнцъ, ши чел че чѣтеде фъръ се днцелѣагъ, амжпдоѣ дншѣ перд задарник о парте маре дин вѣаца лор.

XXII.

Кжнд аре чѣнева приетинѣ, пъ тревъе съ се днгрѣжаскъ де врѣжманшѣ.

XXIII.

Нъ амерѣнда нѣчѣ одѣниоаръ съ педѣпсецѣ вѣна маѣ аспрѣ декжт мерѣтъ, пентрѣ къ те арѣдѣ недрент де о веѣ пѣне дн днплинѣре ши минчѣнос де пъ о веѣ пѣне.

XXIV.

Норокъл тѣранѣлор тотдеазна аѣ фост скърт ка ши вѣаца лор.

XXV.

Маѣ тълт тревъеще стъпжнѣторѣлор сѣатѣл днцелѣпцѣлор, декжт днцелѣпцѣлор фаворъл стъпжнѣторѣлор.

XXVI.

Оатениѣ дн де овѣце се къпоскъпѣмаѣ ла днтъмплърѣ, прекът: ветеазъл дн къмпъл ръзвойълѣвѣ, днцелѣптъл дн тѣпѣе, аша приетѣнѣл дн пѣвое.

XXVII.

Дн приетешъгъл челор тарѣ ши дн жърѣминѣтеле фетѣлор нѣчѣ одѣниоаръ съ пъ коптарѣсаскъ чѣнева.

XXVIII.

Кжнд те пълънѣ къ п'аѣ приетѣнѣ, се днцелѣде дн че соѣѣтате трѣещѣ.

XXIX.

Де жълит сълт кърмвиторїи ши кър-
мвїдїи, кжнд тревїле пьвлїче се афлѣ пе
сама челор че н'аѣ нїчї о idee despre kie-
marea лор.

XXX.

Ѕнде сълт мълте лецї, нѣ се пьзеск
нїчї знеле.

XXXI.

Ѓл ворвеле, каре цї с'ар пьреа-ро-
стїте кѣ ѓндрьзнелъ, есте адевъръл, пен-
трѣ-кѣ нѣмаї чеї фър' de вїнѣ ворвеск
словод.

XXXII.

Ачел че дореще словозенїе нїчї сѣ
се ѓпсоаре, нїчї сѣ се ѓнпрѣмѣте.

XXXIII.

Тоате лѣкрьрїле се кред песте пѣтїн-
цѣ пълъ а нѣ се фаче.

XXXIV.

Nimene нѣ есте атѣт de десѣвършїт
ѓккѣт сѣ нѣ фїе алтѣл, каре сѣ'л ѓнтреакѣ.

XXXV.

Фѣ вїне ши ласѣ сѣ те ворвескѣ рѣѣ,
декѣт се фачї рѣѣ ши сѣ те ворвескѣ вїне.

I.

САЛТАЦИЕ КЪТРѢ АНЪЛ НОЪ 1844.

О an! тѣ арагѣ-одатѣ, демѣлт тѣ ащент кѣ дор,
Нѣдеждеа тѣ мѣлжїе кѣ тѣ веї лекзї,
De фокѣл че тѣ арде ши 'мї снѣне к'оїѣ сѣ мор!
О an! тѣ арагѣ вїно, кѣ вѣне а'мї зїмвї.

Кѣчї нїма'мї пѣлпѣндѣ ка рѣа че жос нїкѣ,
Се ѣскѣ, се мѣлжеще de кївѣрї фѣарте грѣѣ!

Арагѣте о ane, дїн трѣдѣ тѣ рїдїкѣ,
Ка 'н сїнѣл тѣѣ се афлѣ изѣвѣиторѣа меѣ.

Стрївїт ѓнтрѣ неказѣрї мї е сѣфлетѣ 'нтрїстат,
De реле че асѣпр'мї грозав аѣ пѣвѣлїт:
Мѣдѣватї дѣпѣ оасе de крївѣцї с'а ѣскат,
Ши трѣнѣа меѣ de трѣде кѣ тотѣл а сѣлвїт.

О an! тѣ арагѣ драгѣ! фїецї мїлѣ de mine,
Кѣ вѣне тѣ 'нкопѣоарѣ ѓн крѣда mea дѣрере,
Сїмѣїреа 'мї о дещѣантѣ ши адѣ-тѣ ѓн сїне,
Кѣчї трѣнїкїѣ ѣскат тѣ афлѣ лїпсїт de мѣлжѣре.

Гонеще кѣ грѣвїре de мїламї ѓнвїтат,
Н' ачел че тѣ мѣлжеще ѓн реле трѣнѣлвїт,
Сѣ фѣгѣ дїн пайнтеї, сѣ фѣгѣ не'пчетат,
Сѣ нѣї маї гѣст амарѣа аша de огрѣвїт.

Iar дака мї тѣ асѣфел сетос de рѣзтате,
Сосещї мї вїї о ane! спре ane педенсї,
Ѓрмеазѣцї кѣрѣл времеї, не мїне ѓнтрѣ тоате,
Нѣдеждеа ши рѣвдареа, нѣ тѣ вор пѣрѣсї.

X. Ioanide.

Варїетѣцї.

Оаменїи чеї аленїи се асѣамѣнѣ мѣл-
цїлор. Еї стаѣ ѓн лѣмеа de рѣнд, се
ѓпалцѣ ѓпсѣ пѣлѣ ла черїѣ. Дїн еї пѣр-
чед рѣзрїле, каре продѣк родїре вѣнѣ ши
дїн каре оаменїи скот апѣ рѣкорїтоаре чеї
de апроане ка ши чеї денѣртацї. Кѣ тоа-
те ачестеа лѣмеа рар ѓї кѣпоасе не еї
дѣпѣ адевѣрата лор ѓсѣмпѣтате, тѣкар-
кѣ орї че скїмѣаре се фаче, кѣ тоцїї прї-
вїм асѣпра лор. Еї стрѣлѣческ ѓн денѣр-
таре ши се оглїндеазѣ ѓн лѣмїна черїлѣї,
еї ѓпсѣ нѣ арагеорї сълт речї ши аспрї
ши нѣмаї ла нїчоареле лор ѓнфлореще
roza драгостеї ши вїблѣ змїлїнцї.

— Полїтїка чере маї пайнте de тоате ка-
рakter лїпїдїт ши сѣнѣе рече. ѓнтрѣ-
тѣчѣнеа ѓн тревїле полїтїче есте пѣвѣне
ши дѣче ла перїре.